

# Ukrayna'da IMF Sponsorlu Demokrasi (\*)

**Michel CHOSSUDOVSKY**  
**Çeviren: Ali TARTANOĞLU**

Ukrayna cumhurbaşkanlığı seçimlerinde muhalefet adayı Viktor Yuşçenko, Washington Consensus tarafından yoğun bir biçimde desteklenmektedir.

Yuşçenko, sadece IMF ve uluslararası finans dünyasınca desteklenmekle kalmamış; geçen yıl “muhaliflerine mali ve örgütsel destek sağlayarak Gürcistan cumhurbaşkanı Eduard Şevardnadze'nin devrilmesi”nde perde arkası bir rol oynayan (New Statesman, 29 Kasım 2004) Ulusal Demokrasi Vakfı (NED - The National Endowment for Democracy), Carnegie Uluslararası Barış Vakfı (Carnegie Endowment for International Peace), Özgürlük Evi (Freedom House) ve George Soros'un Açık Toplum Enstitüsü (Open Society Institute) tarafından da onaylanmış durumdadır.

NED'e bağlı dört kuruluş vardır: Uluslararası Cumhuriyetçi Enstitü (IRI), Uluslararası Sorunlar Millî Demokratik Enstitüsü (NDI), Uluslararası Özel Girişim Merkezi (CIPE) ve Uluslararası Emek Dayanışması için Amerikan Merkezi (ACILS). Bu örgütlerin, “yegane hedefinin, amacının, dünyadaki mücadeleci demokratlara teknik yardım sağlamak” olduğu söylenir. (Bkz: IRI, <http://www.iri.org/history.asp>)

Ukrayna'da NED ve onu oluşturan kuruluşlar Yuşçenko'nun partisi Nasha Ukraina'yı (Bizim Ukrayna'mız), ayrıca Kiev Basın Kulübünü finanse etmektedir. Özgürlük Evi, Bağımsız Cumhuriyetçi Enstitü IRI ile birlikte “seçimlerin ve seçim sonuçlarının dürüstlüğünü” tespitle uğraşmaktadır. IRI'nın 9 bölgede “seçim izleme”kle görevli adamları, 25 bölgede de yerel görevlileri bulunmaktadır.

(\*) [www.globalresearch.ca](http://www.globalresearch.ca), 28 Kasım 2004, IMF Sponsored “Democracy” in The Ukraine” <http://globalresearch.ca/articles/CHO411D.html>

*“Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü gibi kuruluşların dışardan seçim izlemekle görevli profesyonel elemanları var, ama Ukrayna seçimleri, kendisinden öncekiler gibi, batılı gruplar tarafından eğitilip finanse edilen binlerce yerel seçim izleyicileri ile dikkat çekiyor. ... Bunlar seçim sonuçlarını da organize ediyor. Pazar gecesi bu oylamalar Yuşçenko'nun 11 puan önde olduğu sonucunu verdi ve gündemi, amaçlanan hedefe uygun olarak büyük ölçüde belirlemiş oldu.”* (Ian Traynor, 26 Kasım 2004, The Guardian, <http://globalresearch.ca/articles/TRA411A.html>)

Belirtmeye gerek yoktur ki, bu çeşitli kuruluşlar, “Basın Özgürlüğü” vaad etmektedir. Oysa faaliyetleri sadece seçim sonuçlarını örgütlemek ve Batılı haber zincirini yanlış haberle beslemekten ibaret değildir; kalabalık sivil itaatsizlik gösterileri düzenleme gücüne sahip “Batı yanlısı”, “reform yanlısı” öğrenci grupları oluşturmak ve finanse etmekle de uğraşmaktadırlar. (Ayrıntı için bkz: Traynor, op cit.). Ülkedeki Soros Açık Toplum Enstitüsü tarafından finanse edilen Pora Gençlik Hareketi (“Zamanıdır”), 10 binden fazla eylemcisi olan bir sürecin parçasıdır. Ukrayna NGO’ları Tercih Özgürlüğü Koalisyonu tarafından da desteklenen Pora, Sırbistan’ın Otpor’unu, Gürcistan’ın Kmara’sını örnek almaktadır.

Tercih Özgürlüğü Koalisyonu, bir Şemsiye örgüt işlevini görmekte ve doğrudan Kiev’deki Amerikan ve İngiliz büyükelçiliklerinin yanı sıra, iktidardaki Sosyal Demokratlarla bağlantılı bir vakıf olan Friedrich Ebert Stiftung aracılığıyla da Almanya tarafından desteklenmektedir. Başlıca “ortakları” (finansörleri) arasında USAID, Kanada Uluslararası Kalkınma Ajansı (CIDA), Özgürlük Evi, Dünya Bankası ve Charles Stewart Mott Vakfı’nın bulunduğunu kendisi açıklamıştır (Tam liste için bkz: <http://coalition.org.ua/en/index.php?option=content&task=view&id=29&Itemid=51>)

Tercih Özgürlüğü Koalisyonu, ayrıca Pora’yı doğrudan finanse etmekte ve Pora için bağış da toplamaktadır. (Bkz: <http://pora.org.ua/en/content/view/83/95/>)

### **Milli Demokrasi Vakfı**

Sayısız Batılı vakıf arasında Milli Demokrasi Vakfı NED, her ne kadar resmen CIA’ya bağlı değil ise de, eski Sovyetler Birliği, Doğu Avrupa ve genel olarak bütün dünyada parti politikalarının şekillendirilmesinde önemli bir istihbarat işlevini yerine getirmektedir.

NED, CIA’nın politikacılara gizlice rüşvet vermek ve düzmece sivil toplum cephe örgütleri kurmakla suçlandığı 1983’te kurulmuştur. Reagan yönetimi sırasında NED’i kurmakla görevlendirilen Allen Weinstein’a göre, “Bugün yapmakta olduklarımızın bir çoğu. 25 yıl önce CIA tarafından gizlice yapılmıştı.” (Washington Post, 21 Eylül 1991, <http://www.globalresearch.ca/articles/CHO402D.html>)

Eski Yugoslavya'da CIA, Yugoslav polisi ve ordusuna karşı terörist saldırılar düzenlemiş paramiliter bir grup olan Kosova Kurtuluş Ordusu KLA'ya 1995'ten itibaren destek akıtmıştır. Ayrıca NED, "Uluslararası Özel Teşebbüs Merkezi" aracılığıyla Sırbistan ve Karadağ'daki DOS muhalefet koalisyonunu desteklemektedir. Daha da önemlisi, NED, Slobodan Milosevic'in kaybettiği 2000 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, IMF ile bağlantılı olarak, DOS koalisyonunun, «serbest piyasa» reformu platformunun formülasyonundan sorumlu bir muhalif iktisatçılar grubu olan G-17'yi finanse etmiştir.

Kopyala ve Yapıştır mı? Özel Teşebbüs Merkezi (CIPE), anahtar konumdaki çeşitli «bağımsız düşünce üretme kuruluşları» ve siyasa araştırmaları enstitülerinde «serbest piyasa reformları» konusundaki araştırmaları doğrudan finanse ettiği Ukrayna'da buna çok benzer bir yetki ve güce sahiptir. Merkezi Kiev'de olan Siyasa Araştırmaları Merkezi (ICPS), CIPE tarafından desteklenmektedir. Sırbistan ve Karadağ'daki G-17'ninkine benzer bir işlevi vardır: Ücretleri ICP tarafından ödenen bir grup Ukraynalı iktisatçı, Dünya Bankasının desteğiyle seçim sonrasında yapılacak makro ekonomik reformun kapsamlı bir taslağını hazırlamakla görevlendirilmiştir.

### **Viktor Yuşçenko Kimdir? IMF'nin Finanse Ettiği Aday**

Viktor Yuşçenko 1993'te, yeni kurulan Ukrayna Merkez Bankası başkanlığına atanmıştır. "Cesur bir reformcu" olarak selamlanan Yuşçenko, IMF'nin Ukrayna'yı yoksullaştırma ve ekonomisini tahrip etme işlevi gören ölümcül ekonomik programının başlıca mimarlarından biridir.

Onun atanmasıyla birlikte Ukrayna IMF ile tarihi bir anlaşma imzalar. Bay Yuşçenko, gerçek ücretlerde dramatik bir düşüşle sonuçlanan yeni bir Ukrayna milli parası oluşturulması sürecinin yanı sıra IMF ile yapılan 1994 anlaşmasının müzakerelerinde de anahtar konumdadır.

Madrid'de gerçekleştirilen Bretton-Woods kurumları 50'nci yıl Zirvesi sırasında kapalı kapılar ardında sonuçlandırılan 1994 IMF paketi, Ukrayna makamlarının döviz kurları üzerindeki Devlet denetimini kaldırmasını gerektirmiş, bu ise para sisteminin çarpıcı bir biçimde çöküşüyle sonuçlanmıştır.

Yuşçenko, Merkez Bankası Başkanı olarak, Ekim 1994 «şok tedavisi» çerçevesinde, ulusal paranın deregülasyonundan da sorumludur. Bu tedaviyle:

- \* Ekmek fiyatı bir gecede yüzde 300,
- \* Elektrik fiyatı yüzde 600,

- \* Kamu taşımacılığı fiyatı yüzde 900 artmış,
- \* Yaşam standardı hızla düşmüştür.

IMF tarafından da alıntılanan Ukrayna Devlet İstatistik Komitesi verilerine göre, 1998 yılında gerçek ücretler 1991 yılındaki düzeylerine göre yüzde 75 azalmıştır. (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2003/cr03174.pdf>)

Oysa IMF programı, ayda on doların altında gelire sahip yoksullaştırılmış bir kitleye «dolarlaştırılmış» fiyatlar empoze edilmesini öngörerek sözde enflasyon baskısını azaltmayı amaçlamaktaydı.

Yakıt ve enerji fiyatlarındaki ani yükselişle birlikte sübvansiyonların kaldırılması ve kredilerin dondurulması, gerek kamusal gerekse özel sanayinin yıkılmasını hızlandırarak Ukrayna'nın ekmek sepeti, yani tarıma dayalı ekonomisinin altını oymuştur.

Kasım 1994'te Ukrayna tarımının iyileştirilmesini incelemek üzere Dünya Bankasından müzakereciler gönderilir. Ekonomik paketin bir parçası olan ticaretin serbestleştirilmesiyle, Amerikan tahıl fazlası ve “gıda yardımı” iç piyasayı boşaltarak, örneğin Amerikan Orta Batısındaki ile karşılaştırıldığında dünyanın en büyük ve en verimli buğday ekonomilerinden birinin alt üst oluşunu hızlandırmıştır.

1998'e gelindiğinde, tahıl piyasasının deregülasyonu, 1986-90 düzeyiyle karşılaştırıldığında üretimde yüzde 45'lik bir düşüşle sonuçlanmış, büyük baş hayvancılıktaki çöküş, kümes hayvancılığı ve mandıracılıkta daha dramatik bir şekilde cereyan etmiştir. (Bkz: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2003/cr03174.pdf>)

Milli gelirden IMF destekli reformlardan kaynaklanan kümülatif azalma, 1992'den 1995'e yüzde 60'ın üzerindedir.

### **“Serbest Piyasa”ya Destek Propagandası**

Bu şartlar altında, ekonomik yıkım ve yoksullaşma süreciyle özdeşleşmiş bulunan Yuşçenko niçin bu kadar popüler olmuştur? IMF'nin koruması altındaki birinin, yani Bay Yuşçenko'nun halk nezdindeki imajı ve siyasi şöhreti neden sarsılmamıştır?

Neoliberal gündemin yaptığı şey, “serbest piyasa reformları” konusunda bir konsensus oluşturmaktır. Dünya Bankası “Kısa vadeli acı, uzun vadeli kazanç getirir” der. Tıpkı feodal toplumsal düzenin temelindeki konsensusün İspanyol engizisyonu olması gibi, “Ekonomik acı ilaç” da burada tek çözümdür.

Yoksulluk, son derece ters bir mantıkla, daha müreffeh bir toplumun kurulması için gerekli bir ön koşul olarak sunulmaktadır. Bu konsensus, bir topraksız çiftçiler,

kapanmış fabrikalar, işsiz işçiler ve yağmalanmış, içi boşaltılmış ekonomik programlar dünyasını, iktisadi ve toplumsal ilerlemenin bir aracı olarak göstermektedir.

Konsensüsü sürdürmek ve toplumu ikna etmek ise “dünyanın tepe takla olmasını”, yani toplum içinde bölünmeler yaratılmasını, gerçeğin çarpıtılmasını ve yoğun bir propaganda kampanyasıyla «serbest piyasaya» karşı, uygulanabilir hiçbir siyasi alternatifin ortaya çıkmasına izin verilmemesini sağlamayı gerektirir.

Yuşçenko niye bu kadar popüler? Çünkü tıpkı George W. Bush’la ilgili mantıkta olduğu gibi, Yuşçenko’nun savaş suçları sicili üzerinde sürekli konuşmak da popülerdir.

Ve çünkü rakibi eski Başbakan Yanukoviç de, Ukrayna için uluslararası mali kurumlara ve Batılı şirket sermayesinin çıkarlarına kuvvetle direnme anlamında gerçek bir siyasi alternatif oluşturmamaktadır. NED dahil çeşitli vakıflarla eldiven içindeki el gibi bir işbirliği içinde çalışan Amerikan istihbaratı, bu sivil toplumu yönlendirme sürecini sürekli bir biçimde desteklemektedir. Amaç demokrasi değil, eski Sovyetler Birliğini iyice dağıtarak sömürgeleştirmektir.

### **IMF ve “İyi Yönetişim”**

IMF Ukrayna’da sadece makro ekonomik programın uygulanışına müdahale etmekle kalmamış, iç siyaset arenasına da doğrudan ve zorla dalmıştır. 1993’te Rusya’da olduğu gibi, Ukrayna parlamentosu da «serbest piyasa reformları»nın uygulanmasına karşı bir engel olarak görülmüş, 1999’da Washington’dan ve IMF’den gelen baskılarla Yuşçenko Başbakanlık görevine getirilmiştir.

“Yuşçenko’nun adaylığı, parlamentodaki 10 grup ve hizip tarafından önerilmiş ve bu öneri Başkan Kuçma tarafından kabul edildi.

Bunun en ağırlıklı gerekçesi, Yuşçenko’nun Uluslararası Para Fonu tarafından Ukrayna’nın başbakanı olarak görülmek istenmesi olabilir, çünkü bu eski Sovyet cumhuriyetinin geleceği, artırılmış mali olanaklarla birlikte buna bağlı.

*Bazı parlamento üyeleri, Yuşçenko başbakan olursa IMF’nin Ocak’ta Ukrayna’ya 300 milyon dolar borç vermeye hazır olduğuna inanıyor.”* (ITAR-TASS haber ajansı, Moskova, 17 Aralık 1999.)

Yuşçenko, göreve başladıktan sonra Ukrayna sanayine karşı, esas olarak ülkenin üretim üslerinden bir kısmının kapatılmasını öngören IMF destekli büyük bir iflas programı hemen yürürlüğe koyar. Bu ticaretin mal takası yerine Amerikan dolarıyla yürütülmesini isteyen IMF adına Rusya ile Ukrayna arasında mevcut ikili petrol ve doğal gaz ticaretinin altını oymaya girişir.

## **“Onların” Başbakanlarını Sepetlediler!**

Yuşçenko, rakipleri tarafından, ülke çıkarlarının yerine IMF'nin çıkarlarını koymakla suçlanmıştır. 2001 yılında parlamentonun verdiği güvensizlik oylarıyla düşürülür.

*“Viktor Yuşçenko, IMF'ye karşı olan borçlarını, ülkesinin yurttaşlarına karşı olan görevlerinden daha iyi ve daha eksiksiz yerine getirmiştir, demektedir Harkiv'li bir yorumcu olan Olena Markosyan, bir merkez gazetesi olan Den'de.”* (BBC, İzleme Servisi, 16 Kasım 2004.)

Komünist Parti lideri Heorhiy Kruçkov da *“Yuşçenko hükümeti, bütün IMF tavsiyelerini yerine getirdiğini açıkça ifade ediyor. Hükümet, politikasının sosyal yönünün de bulunduğunu söylüyorsa da anti sosyal, anti ulusal bir politika uyguluyor”* demiştir. (aktaran: Financial Times, 17 Mayıs 2001.)

Uluslararası finans camiası derhal harekete geçer. Ukrayna yeniden kredi kuruluşlarının kara listesine konur.

*“Son dönemde Yuşçenko'ya oynayan Batı, öyle oturup bekleyecek gibi görünmüyor. Kiev üzerinde baskı uygulamak için yeterince aracı, olanağı var. IMF, Dünya Bankası ve EBRD kredilerini Ukrayna'ya çekme sorunu büyük ölçüde devam edecek, çünkü açıkça Yuşçenko'nun iktidarda kalmasına bağlı... Ukrayna'nın 1.2 milyar dolarlık borcunun yeniden yapılandırılmasıyla ilgili olarak Paris Kulübü ile yapılan görüşmeler zorlaşabilir... Ukrayna Cumhurbaşkanı Leonid Kuçma'nın, ne olup bittiği ve Parlamento (Rada) kararı konusunda eleştirel ne söylendiği tartışmalarından uzak kalmakta acele etmesinde şaşılacak yan yok.”* (Vremya Novostei, 1 Mayıs 2001, orijinali Rusça.)

IMF Başkanı Horst Kohler son derece kararlıdır. *“Yuşçenko, Ukrayna dışında büyük bir güven kazandı, sanıyorum Ukrayna içinde de desteğe layıktır”* demektedir. (aktaran: Financial Times, 27 Nisan 2001.) IMF Başkanı sözünü sakınmamaktadır:

*“IMF'nin, Ukrayna'nın kendi liderini seçme hakkına saygı duyduğunu, ancak reformların yönünün değişmemesi gerektiğini de sözlerine ekledi. Reformların uygulanması (ile uğraşmak) dururken, hükümete verilecek güvensizlik oyunun manevraları için zaman harcayan VR'nin bilgeliğinden kuşku duyduğunu söyledi.”*

## **Yugoslavya'nın tekrarı. Ukrayna'nın Bölünmesi mi?**

Yuşçenko, 2001'de düşürülmesinden birkaç ay sonra, Bush yönetiminin üst düzey yetkilileri ile görüşmelerde bulunmak üzere Washington'dadır. 2003'ün

başlarında Cumhuriyetçi Enstitünün himayesinde yine Washington'dadır. Bu ziyaret sırasında Başkan Yardımcısı Dick Cheney ve Dışişleri Bakan Yardımcısı Richard Armitage'la görüşür. Ve neoconlar, Ekim-Kasım 2004'te yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleri için gerekli «dekor»u büyük bir dikkatle oluşturmuştur.

Yugoslavya, eski Sovyetler Birliği'nden kalma cumhuriyetlerin parçalanması için bir kostümlü provadır. Son gelişmelerin de akla getirdiği üzere, ülkenin dağılması, yani Ukrayna'nın eski Yugoslavya deneyimini örnek alan bölünmesi, kuşkusuz, Bush yönetiminin tasarladığı çeşitli geçiş dönemi «senaryolarından» sadece biridir.

Ukraynalılar, Ruslar, Kırım Tatarları ve diğer etnik gruplar arasında, Rus Ortodoksları, Ukrayna Ortodoksları ve Ukrayna Katolikleri vb. arasında bölünmeler yaratmak, Washington'un gizli gündeminin parçasıdır.

### **Ordunun, Serbest Piyasayı Destekleyecek Hale Getirilmesi**

Militarizasyon, Serbest Piyasayı destekleyebilir de, karşı çıkabilir de. NED'i CIA yönetir. Merkezi Washington'da bulunan Bretton Woods kuruluşları dahil bağışçılar, Avrupa birliği, NATO ve Amerikan Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği halindedir.

Savaş ve Küreselleşme el ele gitmektedir. Yuşçenko uluslararası finans camiasının bir piyonu olarak görülürken, meslektaşı, siyasi kafadarı, eski Savunma Bakanı Yevyen Marçuk da, bölgedeki ABD ve NATO varlığının kararlı bir savunucusudur.

Ukrayna halkının büyük çoğunluğunun karşı çıktığı bir karar olarak Irak'a Ukrayna askerlerinin gönderilmesi, büyük ölçüde, Savunma Bakanı olarak Yevyen Marçuk'un inisiyatifidir.

Marçuk, Ağustos'ta Kırım'ın deniz ve tatil kenti Yalta'da ABD Savunma Bakanı Donald Rumsfeld'le görüşmüştür.

Bu Ağustos görüşmelerinin gündeminde, hem Ukrayna'nın Irak'taki savaş tiyatrosuna katılması, hem de yaklaşan Ukrayna başkanlık seçimleri vardır. Savunma Bakanı Marçuk bu buluşmanın ardından Kiev'in "gönüllü koalisyon"u desteklemeye devam edeceğini ve Irak'taki askerlerini çekmeyeceğini açıklar.

### **Bir Darbe Girişimi mi?**

Marçuk 25 Kasım günü yaptığı bir televizyon konuşmasında, orduya, polise ve güvenlik güçlerine, sivil makamların, yani Leonid Kuçma hükümetinin emirlerine itaat etmemeleri yönünde bir mesaj göndermiştir.

“Ukrayna eski savunma bakanı, Milli Güvenlik ve Savunma Konseyi Başkanı, muhalefet lideri Viktor Yuşçenko’nun Ukrayna cumhurbaşkanı olarak tanınmaya hakkı olduğuna inandığını açıkladı.

Eski Savunma Bakanı Yevhen Marçuk, Başkan Leonid Kuçma ve Başbakan Viktor Yanukoviç’i akıllıca davranmaya çağırıldı. Marçuk, Ukrayna’da kan dökülmemesi gerektiğini vurguladı.

Marçuk, resmi güvenlik yetkililerinden de yasa dışı emirler vermemelerini ve resmi onur ve saygınlıklarını unutmamalarını istedi.

Hükümetin Başbakan Yanukoviç’in kazandığını söylediği 21 Kasım başkanlık seçim baskınındaki seçim hilesinin kitlesel ölçekte olduğunu vurgulayan Marçuk, Pazartesi gününden bu yana ülkeyi etkisine alan siyasi gerginlikten kurtulmanın eşitler arasında müzakere dışında bir yolu bulunmadığını söyledi.

*Marçuk, Rusya’nın Ukrayna Büyükelçisi Viktor Çernomirdin’e şşlenerek, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin’e sadece objektif bilgileri iletmesini istedi. Sivastopol’deki Rus Karadeniz Filosu subaylarına da yabancı bir ülkenin topraklarında bulduklarını, Rusya Savunma Bakanının yasalara uymaları emrini hatırlatarak dikkatli olmaları gerektiğini hatırlattı.” (Bkz. Kiev Post, 26 Kasım 2004, Kanal 5 kopyaları, BBC İzleme Servisi 26 Kasım 2005.)*

Marçuk’un, Silahlı Kuvvetleri ve Polis’i hükumete itaat etmemeye çağırın bu açıklaması, temelde ABD-NATO destekli bir darbe durumu oluşturmaktadır.

### **İktidar Mücadelesi: Petrol ve Boru Hattı Koridorları**

Başkanlık seçimlerinin gerisinde, siyasi yapı ve ordu içindeki ABD-NATO yanlıları ile Rusya yanlıları arasındaki iktidar mücadelesi yatmaktadır.

Kayıp veya kazanç hanesinde sadece IMF destekli makro ekonomik programın sürdürülmesi değil, ABD ve NATO’nun bölgedeki stratejik çıkarları da vardır.

Bush Yönetiminin amacı, Rus askeri gücünü Karadeniz’den çıkarmak şeklindeki nihai amaçla birlikte, Washington’a sınıksıkı bağılı bir Ukrayna hükumeti oluşturmaktır.

Ama Ukrayna, Leonid Kuçma yönetimi altında NATO ve Washington’la çeşitli askeri anlaşmaları zaten imzalamıştır.

Ukrayna, beş eski Sovyet Cumhuriyeti, Gürcistan, Ukrayna, Özbekistan, Azerbaycan ve Moldova arasında oluşturulmuş bir askeri ittifak olan GUUAM’ın



üyesidir. Bu ittifak ilk olarak 1997’de Ukrayna Milli Güvenlik Servisi NSBU tarafından Washington ile sıkı ilişki halinde planlanmıştır. Amacı, Rusya ile Beyaz Rusya arasında 1996 da hem Moskova’da hem Minsk’te imzalanan ittifakı yıkmaktır.

Ukrayna, Polonya ve Baltık ülkeleriyle de ulaşım koridorlarının ve boru hattı güzergangantrolünü amaçlayan anlaşmalar imzalamıştır.

“Batıya çıkış (boru hattı) yolları sunan Moldova ve Ukrayna ile” GUUAM, Hazar petrol ve doğal gaz zenginliğinin merkezinde stratejik bir konumdadır. GUUAM’ın amacı, Rusya’yı Kara Deniz’den atmak, Anglo-Amerikan boru hattı güzergahını Orta Asya ve Hazar Denizi dışında korumak ve Rusya’nın yolunu sadece Hazar Denizi petrol havzasında değil Karadeniz’de de kesmekti.

NATO’nun, 1999’da Yugoslavya’daki savaşın başlamasıyla çakışan 50’nci kuruluş yıldönümü kutlama törenlerine Ukrayna Cumhurbaşkanı Leonid Kuçma dahil beş GUUAM ülkesinin devlet başkanları katılmıştır. Üç gün sürecek NATO kutlamalarına NATO ve ABD himayesinde GUUAM anlaşmasını imzalamak üzere davet edilmişlerdir.

Gürcistan, Azerbaycan ve Özbekistan, hemen, eski Sovyet Cumhuriyetleriyle aralarındaki askeri işbirliğinin çerçevesinin ve tabii Moskova ile olan bağlantılarının bir ifadesi olan Bağımsız Devletler Topluluğu güvenlik birliğini terk edeceklerini açıklamıştır:

*“NATO şemsiyesi altında, Batı askeri yardımıyla finanse edilen GUUAM’ın kuruluşu, Bağımsız Devletler Topluluğu CIS’in daha da parçalanmasını, dağılmasını amaçlamaktadır. Resmen bitmiş olmasına rağmen, Soğuk Savaş henüz doruğa ulaşmamıştır. NATO yanlısı bu yeni siyasi grubun üyeleri sadece 1999 Yugoslavya bombardımanının destekçileri değildir; onlar bir yandan «her hangi bir üçüncü tarafa yani Moskova’ya karşı oluşturulmuş bir askeri ittifak olmadıklarını» ısrarla vurgularken öte yandan da «NATO ile düşük seviyeli askeri işbirliği» konusunda anlaşmaya varmış bir gruptur. Anglo-Amerikan çıkarlarının hakim olduğu GUUAM’ın kuruluşu sonuçta Rusya’yı petrol ve doğal gaz zenginliklerinden uzaklaştırmanın yanı sıra Moskova’yı siyasi olarak yalnız bırakmak demektir.”* [Michel Chossudovsky, **War and Globalization, The Truth Behind September 11** (Savaş ve Küreselleşme, 11 Eylül’ün Ardındaki Gerçek), Global Research, Montreal, 2002, Bölüm V.]

## Ukrayna Eski Savunma Bakanı Marçuk'un Kanal 5'te Yaptığı Konuşma'nın Metni,

25 Kasım 2004

Kanal 5'in sevgili izleyicileri, siyasi olayların sevgili katılımcıları, sayın hükümet yetkilileri, sayın ordu,

..... (Duyulmadı)

Polis sivillerle savaşmamalı, onlara yardım etmelidir.

(Askerlere seslenerek) Size verilen herhangi bir emri yerine getirirken, bir tek şeyi hatırlamalısınız. İnsanlarla, sivillerle, yurttaşlarla, kardeşlerinizle, dostlarınızla karşı karşıya olduğunuz... Esas olan şu: Sivillere, yurttaşlarınıza karşı kuvvet kullanmak (silah kullanmaktan hiç söz etmek istemiyorum) son derece büyük bir risktir.

Komutanlar genellikle hem yazılı hem sözlü emir verebilirse de, her türlü siyasi emrin genellikle sözlü olarak verildiğini unutmayınız. Bu nedenle emirleri yorumlar ve anlarken çok açık olmalısınız.

Ne şekilde olursa olsun kuvvet kullanmak, demin söylediğim gibi sadece büyük bir risk değildir, ama aynı zamanda, hiç silah kullanılsa bile daima kazalarla, kayıplarla sonuçlanır. Silah kullanmadan da kuvvet kullanılabileceğini, paniğe kapılmış insan kalabalığının karma karışık hareketi nedeniyle protestocular arasında panik ve kazalar, kayıplar yaratılabileceğini askerler iyi bilir. Bu, size çok iyi öğretilmiş bir bilimdir.

Milli güvenliğin temel ilkeleriyle ilgili kanunun, bir hükümetin, kuvvet kullanmadan önce gücünü, karşısında güç kullanmayı planladığı hedefle kıyaslayarak tartması gerektiğini öngördüğünü hatırlatmak isterim.

Özel kuvvetlere... Bugün, İçişleri ve Güvenlik Hizmetleri Bakanlığına mensup özel kuvvetler olarak çeşitli görevleri yerine getirmeye çağrıldığınızı sanıyorum. Ukrayna Güvenlik Hizmetleri Kanunu üzerinde çalıştığım sırada, neredeyse son dakikada bir madde eklemek zorunda kalmıştım. Ukrayna Güvenlik Hizmetlerinde görevli subaylar, askerler ve yetkililer, anayasaya ve kanuna aykırı emirleri yerine getiremez... Bu çerçevede, size, en özel birimlerin her şeyden önce esas olarak ana üslerinde kalmaları, özellikle protestocular arasında açık üniformayla görev

yerine getirmeye kalkmamaları gerektiğini hatırlatıyorum. Yapabileceğiniz tek şey protestocuları düzen içinde tutmaya çalışmak, provokasyonları önlemek, bir çok soruna yol açabilecek provokatörleri teşhis etmek olmalı.

İçişleri Bakanlığı özel birliklerine de seslenmek isterim. Şu sırada görev yapmak zordur. Ama bir şeyi unutmamalısınız. Seçim sonuçlarını kabul etmeyen insanlarla karşı karşıyasınız. Anayasal protesto haklarını savunuyorlar. Bu onların anayasal hakkı, siz de onlara yardımcı olmalısınız.

### **Protestocular şiddetle saldırarak susturulmamalıdır.**

Protestoculara da söyleyeceklerim var. Arkadaşlar, devletlerin bazı durumlarda meşru biçimde kuvvet kullanabileceğini anlamamız gerek: ister cumhurbaşkanlığı yönetimi, ister Bakanlar Kurulu, ister Yüksek Konsey, ister Anayasa Mahkemesi, ister Yüksek Mahkeme, devlet kuvvetleri saldırıya uğradığı zaman...

..... (polis tarafından çıkarıldı)

Bu nedenle, şiddete baş vurulmamalıdır. Her türlü şiddet daima kayıplara yol açar.

Rus Karadeniz Filosu komutanlarına ve meslektaşım Savunma Bakanı Sergey İvanov'a sesleniyorum. Bütün birliklerinize lütfen bir emir veriniz. Ukrayna'nın bir bunalım yaşadığı şu anda, arzu edilen, Karadeniz Filosu Birliklerinin ana üslerinden çıkmamalarıdır. Bu son derece bilgece ve uzak görüşlü bir karar olacaktır. Karmaşık bir konumuz var. Yabancı bir ülkede bulunuyorsunuz. Dolayısıyla dikkatsiz bir davranış, Ukrayna-Rusya ilişkilerine ve filonun Ukrayna'daki varlığının devamına büyük zararlar verebilir.

Ukrayna'nın Rusya Büyükelçisi Viktor Çernomirdin'e sesleniyorum. (Rusça) Viktor Stepanoviç, adamlarınızın raporlarında Rusya Devlet Başkanına Ukrayna'da seçimle ilgili gerçek durum hakkında önyargısız bilgiler aktarması için çalışınız ve bunda ısrar ediniz. Rusya Devlet Başkanı, Ukrayna'daki gelişmeler hakkında en objektif bilgileri alabilmelidir. Kusura bakmayın, size bu tavsiyede bulunmak için özel nedenlerim var. Ama birbirimizi uzun zamandır tanıyoruz, ne demek istediğimi anladığınızı sanıyorum.

### **Başkan Kuçma'ya mesaj: seçime hile karıştı.**

(Ukraynaca) Ukrayna Cumhurbaşkanı da bazı şeyler söyleyeceğim. Leonid Daniloviç, işin gerçeğini ve mevcut durumun nedenlerini çok iyi biliyorsunuz. Size daha önce söyledim, başkanlığınızın bu şekilde sona erişini görmek hüznün veriyor.

Ama maalesef, gerçek bu. Şu anda cumhurbaşkanıyız. Çok şey size bağlı. Yıldırma, her iki taraf için de çıkış yolu değil. Durum kaynama noktasına, riskin gittikçe arttığı bir potansiyeli de içeren bir çatışma noktasına geldi. Bu sorunu görüşmelerden başka hiçbir şey çözemez. Cumhurbaşkanı olarak inisiyatifi ele almalı, bugün için anayasanın ve istikrarın bekçisi olarak istikrar için ve bu çatışma ortamının barışçı bir yolla ortadan kalkması için çok büyük bir sorumluluk taşıdığınızı anlamalısınız.

Leonid Daniloviç, seçimlere yaygın şekilde hile karıştığını herkes biliyor. Siz bilmiyor olabilirsiniz, ama Donbass halkından gruplar, seçime katılmayanlar yerine oy kullanarak bütün ülkeyi dolaştılar. Bundan önce de, seçim kurullarını ve seçmenleri tehdit ederek ortalarda dolaşan ekipler vardı. Bunlar, muhalefet lideri Viktor Yuşçenko yandaşlarının sayısını büyük ölçüde artırdılar ve birçok insanın sizden uzaklaşmasına yol açtılar. Bana inanınız, bu koşullardır bir çok insanı ürküten, burası Ukrayna, bunlar olabilir dedirten... Bu koşulların ta kendisidir saygınlığınıza en büyük darbeyi vuran. Karargahınızdakiler belki bunları size söylemiyor. Ama ben, ahlaken bunu yüzünüze karşı açıkça söyleme hakkına (niye olduğunu siz de bilirsiniz) sahibim.

..... (aynı konuda benzer görüşler)

Tek çözüm var: diyalog. Ama yenenle yenilen arasında diyalog değil, eşitler arasında diyalog. Eşitler platformunu oluşturmak için de, seçimler sırasında ne olup bittiğini çok ciddi biçimde düşünmeniz ve seçime yaygın şekilde hile karıştığının kanıtlanması gerekiyor.

.....(Kan dökülmeyeceği ümidinin ifadesi ile ilgili sözler)

Protesto potansiyeli hızla büyüyor. Ama hükümet de buna karşı çıkmak için büyük bir potansiyeli yoğunlaştırıyor. Bu potansiyelin güçlü olduğunu biliyorum. Bu nedenle durmalısınız. Bir zamanlar üstesinden gelinemeyeceğine, karşı konulamayacağına inanılan silahlanma yarışının durdurulması gibi, bizim de şimdi her iki tarafta gerilimin artmasını durdurmanız gerekiyor. Durum son derece tehlikeli.

### **Mahkemeler, muhalefetin zaferini kanıtlayacak.**

Viktor Yuşçenko'ya da birkaç söz... Viktor Andriyoviç, yasal ve anayasal süreçlerin kazandığınızı kanıtlayacağına kesinlikle inanıyorum.